

## SZERETTE HÍVEIT, MEGHALT ÉRTÜK

*Nemzetiségünk lélekben nemes fiai*

**A** NYILATKOZÓ mutatott egy kéziratos nótásfüzetet, amelyben csupa olyan dalok vannak, amelyeket Vitkay Gyula szerzett, a szövegek egyikét pedig Gachal János írta. Az emlékező szerint a Megfordítom kocsim rúdját című dal szövegét is ő szerezte, vagy legalábbis köze volt hozzá.

A nótaszöveg ellenére ő nem fordította meg a kocsi rúdját. A szülőföldet ugyan elhagyta, de választott népét, a bánsági református magyarokat nem hagyta el soha. Közöttük jól érezte magát. Szerette őket.

Meghalt értük.

Az Újvidéken élő unoka – a sok-sok fényképen kívül – két fontos családi dokumentumot őriz. Az említett családfát és a család nemesi címerének rajzát.

Az előbbi magáért beszél, de kézzel rá van írva még néhány fontos adat. Az egyik szöveg:

„A Gachal, másként Eölvédy nemes család poroszlói törzse 'KURÁTOR' ágának leszármazása.

A Gachal család Gachal Sándor néhai m. kir. honvéd alezredes által felkutatott adatok szerint – amelyek azonban még magyarázatra szorulnak – a szatmármegyei Gachal, mostani írásmód szerint Gacsalyi [A mai írásmód szerint Gacsály, a Szamos és a Túr között fekvő helység. – M. M.] községből nyerte nevét. 1344–1358 évek között említettnek akkori oklevelekben Boris és László de Gachal. Ezek a Guthkeled [Helyesen: Gutkeled. – M. M.] nemzetiségbeli Elleus szatmárvármegyei alispán fiai voltak.

1618. április 11-én II. Mátyás király Bécsben kelt oklevelével Gachal János esztergommegyei alispán és Gachal Jakab valamint a már született és a születendő utódaik részére címert adományozott elismervén régi nemességüket. Hogyan és mikor származott

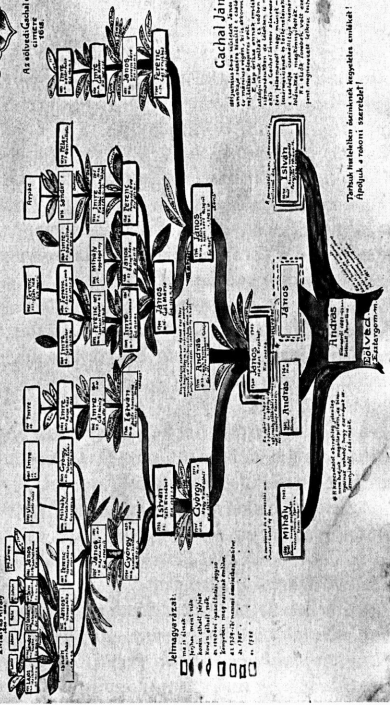


# A CAGHAL MŰKÖDŐ EÖLVÉDY NEVES CSALÁD POKOSZLÓI TÖRZSÉKURÁTOR'ÁGÁNAK LESZÁMLÁZÁSA

A CAGHAL család Cseh Jánosnak, aki nemcsak a magyar nyelvészet, hanem az irodalom és a nyelvészet terén is nagy szerepet játszott, utódainak nevezte, hogy a család tagjai mindig emlékezzenek az ő nevére, és ne felejtsék el a nyelvészetet és az irodalmat. A család tagjai mindig emlékezzenek az ő nevére, és ne felejtsék el a nyelvészetet és az irodalmat.



Enédek fiaik



As előlélek Cseh család címer

**Lejegyzések:**  
 - A család tagjai mindig emlékezzenek az ő nevére, és ne felejtsék el a nyelvészetet és az irodalmat.  
 - A család tagjai mindig emlékezzenek az ő nevére, és ne felejtsék el a nyelvészetet és az irodalmat.  
 - A család tagjai mindig emlékezzenek az ő nevére, és ne felejtsék el a nyelvészetet és az irodalmat.

**Cseh János**  
 A család tagjai mindig emlékezzenek az ő nevére, és ne felejtsék el a nyelvészetet és az irodalmat. A család tagjai mindig emlékezzenek az ő nevére, és ne felejtsék el a nyelvészetet és az irodalmat.

Tarjuk hűlelken édesanyuk képzelet emlékeit!  
 Apjuk a nekem szerető!

**A GACHAL** máshént **EÖLVEDY** nemes család  
**POROSZLÓI TÖRZSE, KURÁTOR** ÁGÁNAK  
**LESZÁRMAZÁSA**

A GACHAL család Gachal Sándor néhai m. kir. honvéd alezredes által lelkutatott adatok szerint – amelyek szomban más kirgassításra szolgálnak – a Jászvármegyei Gachal (mostani írásokban néhán: Gacsaly) községből nyertek nevét. 1349-1350 körül köztől említeltek akkori oklevelekben Doris s. László de Gachal. Ezek a Gultheled nemzetiségbeli Elletts Jászvármegyei alispáni irai voltak.  
 1618 szeptis 11-én E. Mátyás király Bécsben kelt oklevelével Gachal János esztergommegyei alispáni és Gachal Jakab, valamint a már született és születendő utódai részét

címert adományoz, a lismivén régi nemes-ségükkel. Hogyan és mikor származott Nyugat- (Gachal) – Eölvédre János s. Jakab vité-  
 melyik őse eddig kinyomoztuk nem sikerült.  
 Gachal András ősiink G. Jakabbal 1692. jun. 8-án Eölvédreől megjelentek Konkoly László esztergommegyei alispán és bírósárai előtt s bizony-  
 ságlevelet kérték András részére, ahi szabad bir-  
 tok hátrahagyásával Poroszlóra akart költözni.  
 András ősiinket Hevesvármegye az 1693 október 27-én tartott közgyűlésén felvette a vármegye nemesi közé. E családja az u. n. „Kurátor” ág leszármazását mutatja meg pedig az 1927 végéig. –

*A családfa felső részén található szöveg*

Nyugatra Gacsalról Eölvédre János és Jakab valamelyik őse, eddig kinyomozni nem sikerült.

Gachal András ősiink G. Jakabbal 1692. június 8-án Eölvédreől megjelentek Konkoly László esztergommegyei alispán és bírósárai előtt, s bizonyáslevelet kérték András részére, aki szabad birtok hátrahagyásával Poroszlóra akart költözni. András ősiinket Hevesvármegye az 1693. október 27-én tartott közgyűlésén felvette a vármegye nemesi közé. E családfa az u. n. «Kurátor» ág leszármazását mutatja az 1927 végéig.”

Az ágas-bogas családfa rajza mellett a másik, keretbe írt szöveg:

„Gachal János

1881. június 27-én született János fia János unokája részére készült e családfa az 1928. év márciusa végén, ki is ekkoron debelyacsi alesperes volt.

E lap őrizze annak emlékét, hogy nemzetiségünknek voltak ezidőben nemcsak származásukban, de lélekben is nemes fiai, akik a Gachal Sándor alezredes halála folytán felbenmaradt nagy műnek – családunk leszármazásának és történetének – befejeztét e családfa összeállítója számára lelkes pártolással megkönnyítették.

Az első sorában volt ezek között fent megnevezett lelkész testvérünk is.”

És még két mondat a családfa rajza mellett:

„Tartsuk tiszteletben őseink kegyelet emlékét.”

„Ápoljuk a rokoni szeretetet.”

Annnyival tartozunk mi is neki, hogy valamiképpen számon-tartsuk. Vagy talán még annyival is, hogy a családi kriptába

# Gachal János

1881 június 24-én született János fia János unokája részére készült a családja az 1928 év márciusa végén, ki is ekkorán debeljezői ref. lelkész alesperes volt.

E lap őrizzé annak emlékét, hogy nemzetségünknek voltak ez időben nemcsak származásukban de lélekben is nemes fia, akik a Gachal Sándor alezredes halála polg. tan. felbemeradt nagy műnek – családunk leszármazásának és történetének befejezését a családja összeállítója számára lelkes pártolással megkönnyítették.

Az első sorában volt ezek között fent megnevezett lelkész testvérünk is.

*A családja jobb oldalán, lenn olvasható szöveg*

helyezzük, a templom elé szobrot állítsunk neki. Oda, Németh Péteré mellé, akivel a falu érdekében össze tudtak fogni. Akinek az életrajzát, mivel maga is a fajgyűlölet áldozatává vált, szintén nem lehetett sohasem tisztességesen megírni. Hiába buzgólkodott rajta a szép karriert befutott fia, a színházalapító Németh István és kebelbarátja, a szintén befolyásos Szerencsés József, a Magyar Szónak a titói korban az egyik legbefolyásosabb, bár az olvasók által sokszor elmarasztalt, rezsimű riportere. Csupán gyenge próbálkozásra futotta erejükből. Nyilván nem önmaguktól mondtak le arról, hogy Németh Péter sorsáról terjedelmes írásban beszámoljanak. Az persze meg sem fordulhatott a fejükben, hogy az üldözött kommunista jótevőjét, a bánáti református püspököt megemlítsék. Tisztában voltak vele, hogy mindkét áldozat vére kimutatható azoknak a kezén, akik 1944 után a hatalmat gyakorolták. S mindkettőjükben volt annyi magyar öntudat, hogy tudják: Gachal János püspök és Németh Péter községi párttitkár annak lettek az áldozatai, hogy meg akarták tartani Torontálvásárhely népének a magyarságát. És a magukét.